

selv må påtage sig et ansvar og selv påtage sig at kontrollere de ting, de køber.

Der har under de korte bemærkninger f.eks. været nævnt, at det ville have været godt, hvis man havde forsket i Internettet. Det er da rigtigt, at Internettet er en stor, ny og moderne ting, som kan blive til gavn for mange forbrugere, men der findes nok ikke noget mere anarkistisk end Internettet.

Nu siger USA, at det skal være frihandelsområde. Den tanke kan jeg tilslutte mig, og det synes vi ville være en god idé. Jeg tror måske ikke så meget på, at der vil være de helt store klagemuligheder på Internettet. Jeg tror, at folk må gå ind og søge på Internettet og så også dér tænke sig godt om, inden de falder i og køber forskellige ting.

Det er da klart, at man kunne lave nogle vejledninger og nogle anbefalinger af, hvad man kunne bruge Internettet til; men vi kan ikke følge det foreliggende forslag.

Jørn Jespersen (SF):

Jeg skal takke ordførerne for de forskellige bemærkninger, selvfølgelig mest for de mere positive, som heldigvis, så vidt jeg kunne høre, udgjorde et flertal.

Jeg synes, at der indledningsvis er grund til at hæfte sig ved en god ting, nemlig at Folketinget i dag har en diskussion om forbrugerpolitik, som tager udgangspunkt i forbrugernes interesser, og hvis man tænker over det, sker det faktisk ikke ret tit.

Hvis man prøver at tænke tilbage på, hvornår forbrugerspørgsmål indgår i de politiske overvejelser – og det gælder sådan set her i det danske Folketing, og det gælder også i hele EU-systemet – vil man opdage, at forbrugerhensyn som regel indgår som sådan et sidste lille nøk, der kommer ind, som man også lige skal have med, når man har forslag, der udspringer af alle mulige andre interesser, f.eks. harmoniseringsinteresser, eksportinteresser, erhvervsinteresser. Så siger man til sidst i beslutningsprocessen, om man ikke lige skulle prøve at tænke på, om det får en eller anden konsekvens for forbrugerne, og så prøve at tage højde for det.

Det vil sige, at langt den meste lovgivning i virkeligheden udspringer af alle mulige andre interesser end hensynet til at give forbrugerne valgfrihed og en informeret mulighed for at styre via markedet.

Hvis man kigger lidt tilbage i Folketingets annaler og ser, hvornår der sidst har været en

ordentlig forbrugerdebat, der er mundet ud i nogle konkrete initiativer, skal vi helt tilbage til den såkaldte Forbrugerkommission, der i slutningen af 1970'erne udarbejdede fire betænkninger, der fik en ret stor betydning for den konkrete lovgivning; Forbrugerombudsmand blev indført osv.

Siden da, i virkeligheden i over 20 år, har Folketinget ikke grundlæggende taget nogen forbrugerpolitiske initiativer, på trods af at markedssituationen og forbrugernes vilkår jo har undergået kolossale ændringer, at teknologien har udviklet sig, at de politiske muligheder for at styre er blevet andre på grund af internationalisering osv.

Det er altså et område, der har ligget brak, ligget stille, været overset i 20 år, selv om alle politikere, alle politiske partier såmænd også i dag kan sige nogle helt principielle, overordnede, pæne ting om forbrugernes mulighed for at vælge frit. Men det er altså ikke et område, der i virkeligheden har haft reel politisk interesse, så der er blevet gennemført nogle nye ting. Jeg synes, det er på tide, at det sker.

Så er der et helt grundlæggende spørgsmål, man må stille sig selv i disse frihandelstider, i disse liberalistiske tider: Har forbrugerne egentlig ikke magten? Det bliver tit sagt, at det i sidste instans er forbrugerne, der bestemmer på markedet. De kan jo bare købe det, de har interesse i, og lade resten ligge eller gå et andet sted hen, stemme med fødderne, som liberalisterne med de store fødder plejer at udtrykke det.

Men sagen er, at man også støder ind i det modsatte synspunkt, nemlig at forbrugerne ikke har noget at skulle have sagt, at der i virkeligheden er tale om så massive påvirkninger via markedsføring, reklamer osv., at tingene er så svært gennemskuelige, at det i virkeligheden er producenterne, der har hele magten på markedet.

Efter vores opfattelse er begge synspunkter lige forkerte. Vi har faktisk det synspunkt, at man bliver nødt til vare for vare og marked for marked at se på, hvordan situationen er, om der er tale om mange udbydere, om en mangfoldig konkurrence, om stor gennemsigtighed for at afgøre, hvor stor forbrugerindflydelsen er.

Hvis man går ud i det danske samfund, vil man konstatere, at på nogle områder har forbrugerne meget at skulle have sagt. De har mange informationer, de har mulighed for at sætte deres ønsker igennem, og der er en stor konkurrence blandt producenter og forhandlere; ergo kan forbrugerne få deres vilje gennem markedsmekanismen.